

Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arendusvõimekuse analüüs

Kultuuriministerium

Tallinn 2024

Sisukord

Sissejuhatus	3
Mõisted ja lühendid	4
Analüüsi eesmärk	5
Analüüsi meetodika kirjeldus	6
Ülevaade Eesti Kooriühingust	8
Ülevaade Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsist	9
Ülevaade rahvakultuuri valdkonna partnerorganisatsioonide toetusmeetmest	10
Analüüsi tulemuste kokkuvõte	11
Ettepanekud	17
Lisa 1. Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ja Eesti Kooriühingu roll laulu- ja tantsupeo protsessis	18
Lisa 2. Rahvakultuuri harrastajate statistika	19
Lisa 3. Intervjuude küsimustik.....	21

Sissejuhatus

Eestis on seitse rahvakultuuri katusorganisatsiooni (edaspidi ka keskselts), kelle tegevust toetab Kultuuriministeerium riigieelarvest. Keskseltsid on mittetulundusühingutest katusorganisatsioonid, kes arendavad valdkondlikku loomingulist harrastustegevust ja kelle tegevus aitab hoida vaimset kultuuripärandit ning laulu- ja tantsupeoliikumist. Kuna nimetatud organisatsioonid aitavad koostöös riigi ja teiste asjaomaste valdkondlike toimijatega saavutada kultuuripoliitika eesmärged, nimetatakse neid ka partnerorganisatsioonideks.

Otseselt on laulu- ja tantsupeoliikumisega seotud ning selle liikumise jätkusuutlikkusesse panustavad Eesti Kooriühing (edaspidi ka KÜ) ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts (edaspidi ka ERRS). Eesti, Läti ja Leedu laulu- ja tantsupeo traditsioon on kantud ka UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja.

Keskseltsid on tegutsenud 1990ndate algusest. Nende võimekust arendada koorimuusika ja rahvatantsu valdkonna arengut ja jätkusuutlikkust ei ole seni analüüsitud. Keskseltsid on teinud iga-aastaseid eneseanalüüse ning on toimunud tegevuse analüüsimise vestlused, mida on peetud riigieelarvest keskseltside tegevust toetava meetme hindamiskomisjoni hindamisprotsessi käigus.

2019. aastal valmis Poliitikauuringute Keskuse Praxis uuring „Rahvatantsurühmade, rahvamuusikakollektiivide, kooride ja orkestrite finantsmajandusliku olukorra ning juhendajate sotsiaalse kindlustatuse analüüs“ (<https://www.kul.ee/media/331/download>). Kuna analüüsi keskmes oli koorimuusika ja rahvatantsu valdkonna kollektiivide toimimise jätkusuutlikkus, siis ei kajastatud nende valdkondade keskseltside kui katusorganisatsioonide tegevust.

2021. aastal valmis Kultuuriministeeriumi tellimusel „Analüüs laulu- ja tantsupeoliikumise järjepidevuse tagamise kohta“ (<https://www.kul.ee/media/3756/download>). Vabariigi Valitsus võttis analüüsi 2. detsembril 2021. teadmiseks. Analüüsis on juurprobleemina nimetatud laulu- ja tantsupeoliikumisega seotud katusorganisatsioonide alarahastust. Samas on tehtud ettepanek, et tõhusama katusorganisatsioonide tegevusmudeli kujundamiseks on vaja teha Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi tegevuse mõjuanalüüs.

Analüüsi eesmärk on saada teada, kuidas tugevdada Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arendusvõimekust, arvestades keskseltside ja nendega seotud osaliste vajadusi ning Kultuuriministeeriumi võimalusi, et saaks luua paremini hinnatava ja tulemuslikuma keskseltside toetussüsteemi.

Analüüsis käsitletakse Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi tegevust, kirjeldatakse eri osaliste arusaamu keskseltside rollist koorimuusika ja rahvatantsu eestvedamisel, uusi tegevusi ja suundumusi ning laulu- ja tantsupeo protsessi tähtsust valdkonna toetamisel.

Analüüsi koostasid Kultuuriministeeriumi andmete peaekspert Karl Viilmann ja arendusnõunik Karin Närep.

Mõisted ja lühendid

ELTSA – Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus

ERK – Eesti Rahvakultuuri Keskus

ERRS – Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts

KOV – kohalik omavalitsus

KuM – Kultuuriministeerium

KÜ – Eesti Kooriühing

MARO – maakondlik arendusorganisatsioon, kes korraldab maakonnas kohalike omavalitsuste ühiseks täitmiseks antud tegevusi

MTÜ – mittetulundusühing

Analüüsi eesmärk

Analüüsi põhieesmärk on analüüsida Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arendusvõimekust vastavalt koori- ja puhkpillimuusika ning rahvatantsu ja -muusika valdkonnas.

Analüüsi tulemused võimaldavad tugevdada Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arendusvõimekust koorimuusika ja rahvatantsu edendamisel, arvestades nende vajadusi ja riigieelarvelisi võimalusi, ning luua paremini hinnatav ja tulemuslikum keskseltside toetussüsteem.

Analüüsi käigus analüüsiti Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi tegevust ja nende arenguvõimalusi, eri osaliste arusaamu keskseltside vastutusest koorimuusika ning rahvatantsu ja -muusika eestvedajana. Analüüsi aruandes kirjeldatakse, milline on eri osaliste hinnangul keskseltside panus valdkonna arendusse, sealhulgas laulu- ja tantsupeoliikumisse, ning esitatakse ülevaade tulevikusuundumustest, uutest tegevustest ja arendusvajadustest.

Analüüs on seotud Kultuuriministeeriumi arengukavaga „Kultuur 2030“¹, mille rahvakultuuri teemalehe² järgi on keskseltsid rahvakultuuripoliitika kujundamisel Kultuuriministeeriumile olulised partnerid.

Kultuuri arengukavas 2021–2030 on rahvakultuuri strateegilise arengu kohta seoses rahvakultuuri keskseltsidega kirjutatud järgmist:

„Rahvakultuuri valdkonna elujõulisus põhineb kultuuripärandit elavas kasutuses hoidvatel inimestel, kogukondadel, kollektiividel, keskseltsidel ja teistel vabaihendustel, kultuurikeskustel, rahvamajadel, raamatukogudel ning haridus-, teadus- ja mäluasutustel. Riik toetab rahvakultuurikollektiivide kunstilise võimekuse arendamist, rahvakultuuri projektide elluviimist, partnerorganisatsioonide tegevust ning sündmuste ja festivalide läbiviimist. Arendame terviklikult UNESCO inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja kantud laulu- ja tantsupeo protsessi. Jätkame ja laiendame liikumise järjepidevuse hoidmiseks kooride, rahvatantsurühmade, orkestrite ja rahvamuusika kollektiivide juhtide palgatoetust. Arendame laulu- ja tantsupidude läbiviimiseks vajalikku taristut.“

Analüüsis on tehtud ettepanekuid, kuidas tugevdada Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arendusvõimekust koorimuusika ning rahvatantsu ja -muusika edendamisel, arvestades valdkonna vajadusi. Muu hulgas on analüüsis antud ülevaade:

- Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika keskseltsi panusest valdkonna arengusse, sealhulgas laulu- ja tantsupeoliikumisse;
- arendusvajadustest ja tegevustest;
- eri osaliste ootustest keskseltsidele;
- osaliste hinnangutest tulemuslikuma keskseltside toetussüsteemi kohta.

¹ <https://kul.ee/kultuur2030>

² <https://kul.ee/media/3573/download>

Analüüsi metoodika kirjeldus

Peamise uurimismeetodina kasutati kvalitatiivset metoodikat. Analüüsi käigus tehti Eesti Kooriühingu ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi eri sihtrühmadega, teiste hulgas koori- ja puhkpillimuusika ning rahvatantsu ja -muusika valdkonna esindajatega, kokku 19 poolstruktureeritud intervjuud. Poolstruktureeritud intervjuud võimaldasid kindla (ekspertidega enne kooskõlastatud ja katsetatud/valideeritud) küsimustiku ja teemade alusel viia läbi paindlikud vestlused analüüsi sihtrühmadega (tabel 1). Intervjuu käigus sai küsimusi ja intervjuu suunda paindlikult muuta, kuid intervjuu põhiküsimused esitati kõikidele intervjuueeritavatele ning tulemused on seega võrreldavad.

Kvalitatiivsed intervjuud võimaldasid temaatikat süvitsi avada ja tuua esile osaliste kogemusi, arvamusi, ideid jms. Intervjuudes keskenduti nii keskseltside senisele tegevusele kui ka tulevikusuundumustele ja ootustele.

Tabel 1. Intervjuueeritavate arv sihtrühmade kaupa

Analüüsi sihtrühm	Selgitus sihtrühmade analüüsi kaasamise kohta	Intervjuude arv
Keskseltsi praegused ja endised juhatuse liikmed ja töötajad	Avada endiste ja praeguste juhtide visiooni keskseltside tööst ja rahastamisest ning tuua välja muutused juhtimisstiilis ja organisatsiooni toimimises tervikuna.	6
Keskliitu kuuluvate organisatsioonide esindaja	Saada teada liikmete ootused keskseltsidele ning millisena nähakse keskseltside rolli praegu ja tulevikus.	4
Valdkonnas tegutsevad võtmeinimesed, kes ei ole keskseltsi juhtimisega seotud	Avada kõrvaltvaataja positsiooni, et saada teada, millisena näevad keskseltside eesmäärke nende alla mitteorganiseerunud valdkonnas töötavad inimesed. Kas keskseltside eesmärk arendada valdkondi tervikuna paistab välja, kas nad täidavad oma funktsiooni?	6
Organisatsioonivälised partnerid	Mil määral täidavad keskseltsid ülesannet edendada koostööd teiste organisatsioonide ja asutustega ning kus nähakse arenguvõimalusi?	3

Ekspertiintervjuude kõrval kasutati analüüsi koostamiseks järgmisi allikaid:

1. **Keskseltside tegevusaruannete, arengukavade ja teiste dokumentide analüüs,** sealhulgas intervjuu ERKi ja KuMi ekspertidega, et valideerida dokumendianalüüsi käigus saadud infot ja esitada täpsustavaid küsimusi. Eesmärk: saada taustinfot, materjali küsimuskavade loomiseks ja täpsustada hetkeprobleeme.
2. **Keskseltside varasemad tegevusaruanded.**
Eesmärk: avada ajaloolist perspektiivi, näha seltsi arengut keskseltsina.

Analüüs jaguneb järgmiste teemavaldkondade vahel, mida järgnevates peatükkides põhjalikumalt käsitletakse:

- Milline on keskseltside valdkonnasisene positsioon ja kuvand?
- Kuidas on keskseltside roll ja ülesanded alates 1990ndatest muutunud?
- Milles seisneb keskseltside valdkondlik arendustegevus?
- Milliste tegevustega keskseltsid panustavad arengukava „Kultuur 2030“ täitmisel?
- Milline on keskseltside panus laulu- ja tantsupeoliikumisse?
- Milline on keskseltside tegevuse regionaalne mõõde?
- Kas ja milliseid muudatusi oleks vaja, et muuta keskseltside töö tõhusamaks?
- Mis aitab kaasa keskseltsi edukale toimimisele?

Ülevaade Eesti Kooriühingust

Eesti Kooriühing on koori- ja puhkpillimuusika harrastajate vabatahtlike ühenduste – seltside, liitude ja sektsioonide – liit (keskliit)³. Eesti kultuurivaldkonnas täidab Eesti Kooriühing katusorganisatsiooni rolli, hõlmates Eesti koore, puhkpilliorkestreid, dirigente ja muusikaõpetajaid, kes on KÜga seotud asjaomaste alaliitude kaudu. Alaliidud on Eesti Meestelaulu Selts, Eesti Naislaulu Selts, Eesti Segakooride Liit, Eesti Kammerkooride Liit, Eesti Puhkpillimuusika Ühing, Eesti Muusikaõpetajate Liit, Eesti Koorijuhtide Liit, kes on alates 2003. aastast koorijuhi kutse andja. On ka koolikooride sektsioon. Eesti Kooriühing on 1921. aastal asutatud Eesti Lauljate Liidu õigusjärglane, mis taastati novembris 1993⁴.

Eesti Kooriühingu praegused peamised rollid on järgmised⁵:

- 1) koorimuusika infokeskus Eestis, plaadikogu ja noodikogu hoidja;
- 2) valdkonna süsteemi ja struktuuri haldaja ja analüüsija;
- 3) Eesti koorimuusika esindaja rahvusvahelisel areenil;
- 4) riigi partner laulupeoprotsessis;
- 5) valdkonna nähtavaks muutja;
- 6) koolitaja;
- 7) korraldaja.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse andmekogu andmetel (regulaarselt tegutsevate kollektiivide statistika) tegutses 2023. aastal koorimuusika valdkonnas 1291 koori 35 577 lauljaga ja puhkpillimuusika valdkonnas 125 orkestrit 2696 pillimängijaga. Põhjalikum statistika rahvakultuuri kollektiivide ja harrastajate kohta perioodil 2008–2023 on esitatud [lisas 2](#) (joonised 1 ja 2).

Eesti Kooriühingul ei ole enda kui organisatsiooni arengukava. Selle asemel lähtutakse dokumendist „Eesti kooriliikumise arengusuunad kuni 2025“⁶. Nimetatud dokumendi kohaselt kinnitab arengusuunad KÜ volikogu ja nende täitmise kohta annab juhatus volikogule aru vähemalt üks kord aastas. Arengusuundades on 2034. aastaks seatud eesmärk, et üldlaulupeoks toob kooriliikumine kokku lauljaid igast Eestimaa nurgast ning laulupeole pürgijate arv pole aastate jooksul vähenenud. Lisaks seatakse arengusuundadega mõõdikud, näiteks koorilaulu ja puhkpillimuusika harrastajate arv, laulupeole vähemalt ühe kooriga registreerunud koolide arv või osakaal. Kõigi mõõdikute puhul ei ole seatud algtasemeid (osaliselt on viidatud võrdlusaastale) ega oodatavaid saavutustasemeid.

Samas ei ole nende mõõdikute täitmise kohta võimalik leida andmeid ei Eesti Kooriühingu avalikest allikatest (nt veebileht) ega ERKile esitatud toetusmeetme aruandest (nt 2021. a kohta).

³ <https://kooriyhing.ee/kooriuhing/tutvustus/>

⁴ <https://kooriyhing.ee/kooriuhing/pohikiri/>

⁵ <https://kooriyhing.ee/kooriuhing/tutvustus/>

⁶ <https://kooriyhing.ee/wp-content/uploads/2020/02/Kooriliikumise-arengusuunad-2025.pdf>

Ülevaade Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsist

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts on laulu- ja tantsupeoliikumise üks esindusorganisatsioon, rahvatantsu- ja rahvamuusikaõpetajate ning harrastajate ühendus, mis tegeleb kogu valdkonna arenguprotsessidega ning on valdkonnas tegutseva pea 25 000 inimese huvide kaitsja. ERRS tegutseb selle nimel, et kõnealused valdkonnad oleks Eestis hoitud, hinnatud ja elujõulised ka paljude aastate pärast. Selleks korraldab ERRS üleriigilise osalejaskonnaga üritusi, ühistantsimisi ning konkursse, et populariseerida rahvatantsu ja -muusika arengut, mitmekesisust ning seeläbi pakkuda selles osalejatele väljundivõimalust.⁷ ERRS annab välja tantsuspetsialisti kutsetunnistust spetsialiseerumisega eesti rahvatantsule ja rahvamuusikajuhhi pädevustunnistust. ERRS asutati 10. detsembril 1988. aastal.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse andmekogu andmetel (regulaarselt tegutsevate kollektiivide statistika) tegutses 2023. aastal rahvatantsu valdkonnas 1460 rahvatantsurühma 21 563 tantsijaga ja rahvamuusika valdkonnas 256 kollektiivi 2296 rahvamuusikuga. Põhjalikum statistika rahvakultuuri kollektiivide ja harrastajate kohta perioodil 2008–2023 on esitatud [lisas 2](#) (joonised 1 ja 2).

ERRSi arengut suunab „Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi arengukava 2020–2024“, milles on esitatud ERRSi visioon, missioon, strateegilised eesmärgid ja tegevused. Arengukavas on nimetatud mõõdikud, mida seirata, kuid ei ole väljatoodud nende algtaset ega oodatavat saavutustaset. Lisaks on toodud oodatavad tulemused, mis kirjeldavad oodatavat seisundit tulevikus. Arengukavas ei ole kindlaks määratud, kes ja kuidas selle elluviimist seirab ning võimalik ei ole leida mõõdikute täitmise andmeid.

⁷ <https://errs.ee/seltsist/>

Ülevaade rahvakultuuri valdkonna partnerorganisatsioonide toetusmeetmest

Rahvakultuuri valdkonna partnerorganisatsioonide toetamist reguleerib kultuuriministri 13. veebruari 2019. aasta määrus nr 5 „Rahvakultuuri valdkonna partnerorganisatsioonide toetamise tingimused ja kord“. Meetme rakendaja on Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Toetuse andmise eesmärk on:

- 1) kaasata rahvakultuuri valdkonda hõlmavaid partnerorganisatsioone kultuuripoliitika kujundamisse ja tegevuste elluviimisse;
- 2) arendada partnerorganisatsioonide kaudu koori- ja puhkpillimuusika, rahvatantsu ja -muusika, harrastusliku näitemängu, rahvusliku käsitöö ja folklooriliikumise alast tegevust Eestis;
- 3) hoida ja väärtustada Eesti pärimuskultuuri ning pärimuskultuuril ja rahvuslikel traditsioonidel põhinevat seltsiliikumise ja harrastustegevuse järjepidevust;
- 4) suurendada partnerorganisatsioonide vabatahtlike liikmete võrgustikku ja organisatsioonilist suutlikkust ning valdkonna töötajate professionaalsust.

Määruse kohaselt paranevad toetuse andmise tulemusena valdkonna arenguvõimalused, mõju ühiskonnas ning rahvusvaheline koostöö, tagatakse seltsi- ja harrastustegevuse järjepidevus, valdkond saab asjatundlikku nõustamist ning valdkonnas tegutsevad spetsialistid omandavad uusi oskusi.

Taotlejaks võib olla Eestis registreeritud mittetulundusühing, kelle põhikirjajärgne tegevusala on koori- ja puhkpillimuusika või rahvatantsu ja -muusika või harrastusliku näitemängu või rahvusliku käsitöö või folklooriliikumise või Eesti rahvuslikel traditsioonidel põhinev seltsiliikumine või rahvamajade valdkonnaüleline tegevus ning nende valdkondade tutvustamine, arendamine ja edendamine.

Toetusmeetme toimise ajal, alates aastast 2019 on Eesti Kooriühing ja ERRS pidevalt toetust saanud. Toetuse andmise tingimusi rakendati ka enne 2019. aastat. Rakendajaks oli samuti Eesti Rahvakultuuri Keskus.

Toetusmeetmesse esitatavaid taotlusi hindab hindamiskomisjon, kes annab taotlejale ka sisulist tagasisidet ja teeb ettepanekuid, kuidas taotleja saaks oma tegevust paremini korraldada.

Taotlusi hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- 1) arengukava eesmärkide ja viimase aasta tegevuste vastavus toetuse eesmärgile;
- 2) tegevuse vastavus kultuuripoliitika arengusuundadele ning mõju valdkonna arengule;
- 3) mõjususe ühiskonnas ja väärtus kultuurimaastikul;
- 4) partnerorganisatsiooniline suutlikkus;
- 5) liikmelisus ja tegevusest kasusaajate hulk;
- 6) sisulise tegevuse vastavus põhikirjas ja arengukavas seatud eesmärkidele ning eneseanalüüs;
- 7) tegevuste kvaliteet, usaldusväärsus ja maine;
- 8) avalikkusele suunatud organisatsiooni tegevuste kajastamine, sealhulgas koduleht;
- 9) eelarve läbipaistvus, kulude planeerimise alus, tehtud kulutuste põhjendatus, personali kasutamise efektiivsus;
- 10) suutlikkus hankida lisaressursse ja teenida omavahendeid;
- 11) koostöö valdkonna esindajatega ning teiste riikide sarnaste organisatsioonidega.

Toetus määratakse edukatele taotlejatele üheks kalendriaastaks.

Analüüsi tulemuste kokkuvõte

Järgnevalt on esitatud analüüsi põhilised järeldused, mis on koostatud eri osaliste intervjuude analüüsi kokkuvõttena. Tulemused on esitatud analüüsis käsitletud teemade kaupa.

Milline on keskseltside valdkonnasisene positsioon ja kuvand?

- Keskseltsid on väljakujunenud professionaalsed organisatsioonid, mille tegevust ja rolle teavad kollektiivide juhid, vahel ka aktiivsemad osalejad ja teised rahvakultuuri valdkonna võtmeorganisatsioonid (ERK, ELTSA).
- Vähem on keskseltside funktsioonidest teadlikud KOVide ja MAROde kultuurivaldkonna eest vastutajad.
- Osas rahvakultuuri valdkondades (nt rahvamuusika ja puhkpilliorkestrid) ei tajuta, et ERRS või KÜ oleks neid esindav keskne katusorganisatsioon, ning seal toimivad eri organisatsioonid, kes koondavad teatud osa valdkonnast.
- Juhendajad ja kollektiivide juhid teavad ERRSi ja KÜ tegevusest. Osalejad – lauljad, tantsijad, puhkpillimängijad ja rahvamuusikud – keskseltside tegevusest, nende olemusest ja erinevusest ELTSAst ning oma kuuluvusest neisse pigem ei tea. Kollektiivide juhtidele on ERRS ja KÜ toeks ning nad on seltsidest teadlikud.
- Keskseltside infokirjad jõuavad üldiselt sihtrühmadeni, eelkõige juhendajani. KOVide rahvamajade ja kultuurikeskuste juhtidele ning omavalitsuse kultuurinõunikuni ei pruugi KÜ ja ERRSi edastatav info jõuda või jõuab maakondliku ERKi rahvakultuurispetsialisti kaudu, kes infot vahendab.
- Kohaliku omavalitsuse ja maakonna tasandi kultuurivaldkonna vastutajad on saanud KÜ ja ERRSi tegevusest teadlikumaks tänu laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetusmeetme rakendamisele.
- ERRS ja KÜ võiksid oma tegevuse tutvustusega, palgatoetuse meetme selgitustega ja mentorkoolituste võimalustega võimalust mööda rohkem minna kohalikule tasandile, st kohaliku omavalitsuse ja maakonna tasandile.
- Mis puudutab keskseltse, siis nähakse, et nad esindavad koorimuusika ja rahvatantsu (välja arvatud rahvamuusika) sisulisi suundumusi (nt repertuaarivalikut laulu- ja tantsupidudel), kuid neil ei ole piirkondlikku ülevaadet sellest, milline on olukord Eesti maakondades nende valdkondade jätkusuutlikkusega. KÜ ja ERRSi sõnutsi asjakohast statistikat siiski seiratakse ning regionaalse tegevuse vajalikkust on arutatud.
- Väga oluliseks peetakse keskseltside tunnustustegevust ja nende osalemist ka maakondlikel tunnustusüritustel. Samas tekitab kohati küsitavusi, eriti KÜ puhul, kas tunnustamine ei ole liiga professionaalsete kooride keskne.
- KÜ puhul toovad valdkonna esindajad välja, et tugevus seisneb alaliitude süsteemis, kuna alaliidud on tugevad ja suudavad ka enda osalejatele mitmesugust tegevust pakkuda.
- Kokkuvõttes mainivad kõik osalised, et laulu- ja tantsupeoliikumises ning seltside tegevuses tervikuna tuleb teha mõningaid muudatusi ja senist tegevust värske pilguga

vaadata. Eriti tugevalt tuleb selline tagasiside esile KOVide ja maakondade kultuurivaldkonna esindajate hulgas.

Kuidas on keskseltside roll ja ülesanded alates 1990ndatest muutunud?

- Valimis olnud intervjueeritavad ei osanud seda perioodi nii pikas perspektiivis hinnata.
- ERRS ja KÜ on olnud läbi aastate oma valdkonnas tuntud ning lähtunud oma põhikirjalistest eesmärkidest, tegevused on võimalust mööda muutunud professionaalsemaks ning ERRSi ja KÜ rollid on selgemini välja joonistunud.

Millised muudatused on toimunud viimasel viiel aastal?

- Uued digilahendused COVID-19 kriisi ajal: internetiülekanded, jäädvustused, kajastused. Laulupeoprotsessi õppematerjalid on üha enam veebi teel kättesaadavad.
- COVID-19 kriis tõi tugevalt esile, et koorilaul ja rahvatants on väga olulised sotsiaalsed tegevused. Koorilaulu mõju osaleja heaolule ja vaimsele tervisele on tõendus põhiselt (USA ja Euroopa uuringute järgi) väga suur. Zoomis ja teistes sarnastes keskkondades tuldi küll kokku, kuid need veebikohtumised ei asendanud päris kooriproovi. Tekkis suhtlemisvaegus, kuna sotsiaalset kontakti ei olnud. Ühistel kokkusaamistel ja kooriproovidel on peale laulmise ka muu, sotsiaalne ja teraapiline funktsioon.
- COVID-19 kriis on jätnud rahvatantsu ja koorilaulu valdkonnale suure jälje: harrastajate arv on vähenenud. Mõlemad on kontakttegevused, kus pidevaks arenguks on vaja nii osaleja kui ka juhendaja järjepidevat tööd. Praegu on veel vara öelda, milline on COVID-19 kriisi kogumõju valdkonnale.
- Rahvatants on kontakttegevus, millele püüti muul viisil asendust leida, kuid rahvatantsu olemuse tõttu ei ole võimalik sellele mingisugust asendust leida.
- COVID-19 kriisi ajal rakendatud tehnoloogilised uuendused ei juurdunud nii, et neid valdkondi olemuslikult muuta.
- ERRSi puhul tuuakse välja, et viimaste aastate jooksul on juhtkond vahetunud ja on tunda uut lähenemist tegevustele, sealhulgas on ERRS hakanud tunduvalt enam edastama regulaarset infot enda tegevuse kohta.

Milles seisneb keskseltside valdkondlik arendustegevus?

- Keskseltside liikmed, valdkonna võtmeinimesed ja organisatsioonide välised partnerid ei oska enamasti nimetada, mis võiksid olla keskseltside valdkondlikud arendustegevused.
- Keskseltsid kui traditsioone hoidvad institutsioonid ei oska uusi arendustegevusi oma tegevuste konteksti paigutada ja keskseltsidega seotud inimesed ei oska sageli uute arendustegevuste kontekstis mõelda. Mainiti, et tasub tuua valdkonnast väljastpoolt inimesi, kes seda mõtteviisi võiksid muuta.
- Koostöö kultuuri- ja haridusvaldkonna ning KOVide vahel nimetatud valdkondades peaks olema märkimisväärselt tihedam, sest see annaks keskseltsidele paremad võimalused valdkonna arendamiseks.

- Keskseitside partnerid ei tea, mil määral on KÜ tegevused suunatud Tallinnast väljaspool asuvatele toimijatele. Leitakse, et rohkem võiks keskenduda regionaalsele tasandile, sama kehtib KÜ alaseitside kohta.
- Kahe seltsi probleem on, et ligi 30 aastaga ei ole valdkonda korrastatud ja samade küsimuste juurde on korduvalt tagasi jõutud. KÜ esindab hästi tippkoore, aga regionaalselt ei jõuta piisavalt teha ja haare on väike, KÜ ei esinda iga inimest, kes koori juhatab, ega ERRS kõiki Eesti rahvatantsukollektiive.
- Nii ERRSi kui ka KÜsse kuuluvad kollektiivid tegutsevad eri vormides, nii koolide kui ka rahvamajade või kultuurikeskuste juures, sageli MTÜdena, ühtset korralduslikku struktuuri ei ole, mõnel pool KOVi toetavad kollektiive tegevustoetustega, kuid see ei ole läbiv praktika.
- Uuteks arendustegevusteks on vaja lisarahastust, rahvakultuuri on ilma lisatoetuseta keeruline arendada, omatulu teenimise võimalusi on väga vähe. Uued tegevused, näiteks kommunikatsioonitegevused ja -kampaaniad, täiendkoolitused, maakondlikud tegevused, võivad sageli jääda ellu viimata, kuna raha ei ole.
- Kooriühingu tegevused peaksid jõudma laiemalt kogukonnast väljapoole ja kaasama kõiki teisi, nii lapsevanemaid, kuulajaid, laiemat üldsust kui ka KOVi kultuurivaldkonna ametnikke. Peab olema väljund, millel on laiem kuulajaskond ja osalejaskond, kes oskavad tegevusi hinnata. Kui midagi uut juurde tuua, siis peaks see kõnetama laiemat ühiskonnakihti.
- Uute tegevustena on korraldatud noorte koorijuhtide (kuni 35-aastased) kontserte, et kaasata uusi dirigente, loodud on noore dirigendi aastapremia ja viiele dirigendile võimalus osaleda maailma koorimuusika sümposiumil.
- Kooriühingu juhtimises võiks olla roteeruv nõukoda noortest dirigentidest, kes tahaksid rohkem eneseteostust. See tooks valdkonda värskust ja uut energiat, oluline oleks ka suurem regionaalne kaasatus.
- Keskseitsid peaksid sagedamini endalt küsima, kuidas nad oleksid laiemalt ühiskonnas nähtavad ning kas valdkond tunnetab, et nad on valdkonna kõneisikud ja kesksed katusorganisatsioonid.
- ERRS arendab uut rahvatantsukollektiivi juhtide koolitusprogrammi, et toetada juhendajate arengut.
- ERRSil võiks olla toetusmeetmed erinevate ürituste toetamiseks. Kaaspartnerlus võiks kaastoetuste ja projektide kirjutamisel olla suurem.
- Mitu intervjueeritavat (KOVide inimesed, keskseitside liikmesorganisatsioonid, keskseitside juhatuste liikmed) tõi välja, et muusikakoolid ei peaks tänapäeval olema enam nii traditsioonides kinni ning neil on suur potentsiaal toetada puhkpillimängijaid ja rahvamuusikuid. Paljud muusikakoolid toetavad orkestreid ja rahvamuusikat, kuid see koostöö võiks olla veel mitmekihilisem ja mitte ainult keskenduma traditsioonilisele pilliõppele, vaid pakku lastele uusi esinemisväljundeid, millega suurendada noorte huvi olla edaspidi seotud rahvamuusikaga.
- Keskseitside tegevus jääb piirkondadest kaugele ning on Tallinna ja suurte keskuste keskne. Tuleks rohkem korraldada juhendajatele koolitusi Tallinnast väljaspool. Näiteks puhkpilli valdkond on väike ning Eestis on õpetajate ja dirigentide juhendajaid selles valdkonnas vähe. Tähtis on kutsuda Eestisse välismaa tippdirigente ja juhendajaid, et siinsed juhendajad ja dirigendid edasi areneksid.

- Vaja oleks asuda mõtlema tantsuloomise õpetamisele. Seda tuleks edendada andes täiendavaid võimalusi, nt teha tantsuloome konkursse noortele tantsujuhtidele.
- Rahvamuusika valdkonnale tuleks luua uus esindusorganisatsioon. Tervikuna tuleks defineerida, mis on rahvamuusika ja kes rahvamuusikapeol võiksid osaleda.
- Rahvakultuuri valdkonna statistika jaoks võiks olemas olla üks keskne register (nagu spordiregister), kuhu oleks koondatud kogu oluline statistika valdkonna kohta. Valdkonnad on sisu poolest sarnased ja see võiks olla üks arengusuund.

Milliste tegevustega keskseltsid panustavad kultuuri arengukava 2021–2030 („Kultuur 2030“) täitmisse?

- Üks intervjuueeritav oli „Kultuur 2030“ juhtrühma kaasatud ja võttis rahvakultuuri valdkonna esindaja rolli laiemalt, mitte keskseltsi esindaja rolli.
- Seltsid ise ei oska öelda, milliste tegevustega nad arengukavasse „Kultuur 2030“ panustavad, samas laulu- ja tantsupeo protsessi alalhoidmine ongi nende põhitegevus. „Kultuur 2030“ seega toetab keskseltside põhitegevusi.

Milline on keskseltside panus laulu- ja tantsupeoliikumisse?

- Osapoolte hinnangul on ERRSi ja KÜ tegevus laulu- ja tantsupeo traditsiooni hoidmise ja järelkasvu loomise nurgakivi. ERRS ja KÜ otsustavad ka sisu üle, mida nimetatud pidudel esitatakse.
- Koori- ja tantsuvaldkond on ebaühtlane: on tippdirigendid ja tantsujuhid, kes tegelevad repertuaariga, samas on arvamusi, et laulu- ja tantsupidude repertuaar võib olla osati liiga keeruline, eelkõige maapiirkondade kollektiivide jaoks, sest seal on vähem osalejaid ja juhendajatel vähem kollektiive. Maapiirkondades peaks olema eesmärgiks traditsioonide hoidmine ning ERRSi ja KÜ kaasabil tuleks tagada võimalused rahvatantsu ja koorilauluga tegelemiseks.

Milline on keskseltside tegevuse regionaalne mõõde?

- ERSS ja KÜ maakondadesse ja KOVIDesse ei jõua, kuid alaliitudes on esindajad Eesti eri piirkondadest. Olulist infot (nt palgatoetuse meede, uued koolitused, kutsestandard) tuleks koordineeritult jagada ka suurtest linnadest ja keskustes kaugemal asuvates maakondades.
- Transpordihinnad käivad koorijuhile üle jõu. Isegi kui maakondades soovitakse rohkem üritusi korraldada, siis see võib sageli jääda rahapuuduse taha.
- KÜ ja ERRS ei tunne huvi kohaliku omavalitsuse strateegiate ja arengukavade ega nende väljatöötamises osalemise vastu. KOVIDe igapäevatöö tasandil on keskseltsidega koostööd vähe. Teema, millega seoses on suheldud, on laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivjuhtide palgatoetus.
- Keskseltside korraldatud tunnustusüritused jäävad kaugeks ja selleks peaks eraldi Tallinnasse sõitma, mille vajalikkuses kaheldakse. On oluline, et maakondlikel või kohalike omavalitsuste tunnustusüritustel oleksid ka keskseltsi esindajad kohal.

- ERRS võiks mentorkoolituste programmi kaudu tulla rohkem väiksematesse kohtadesse kohapeale, toetada maal olevaid väiksemaid kollektiive, lähtudes nende eripäradest. Maal on vähem häid tantsijaid kui linnas. ELTSA veidi tegeleb selle teemaga laulupeo kontekstis, aga tähtis on toetada järjepideva töö arendamist ka pidudevälisel ajal, et tantsijad ja juhendajad saaksid areneda.

Kas ja milliseid muudatusi oleks vaja, et muuta keskseltside töö tõhusamaks?

- ERRSi ja KÜ tegevustoetused võiksid olla eraldatud kolme aasta peale raamlepingutena, et tegevusi paremini planeerida. See vähendaks seltside tegevuses ebakindlust ja erinevaid tegevusi saaks paremini planeerida.
- Rahastamisotsused võiksid olla pikemalt ette teada, ei tohiks tekkida olukorda, kus kalendriaasta tegevustoetus otsustatakse sama aasta esimeses kvartalis.
- Nii ERRS kui ka KÜ mainisid, et 2023. aastal viidati keskseltside tegevustoetuse võimalikule kasvule. Tegelikult seda ei toimunud ning niisugune olukord tekitab keskseltsides arusaamatust.
- Rahvamuusika valdkonnas on tugev mõjujõud Eesti Pärimusmuusika Keskusel ja Eesti Folkloorinõukogul, ERRSil seda ei ole. ERRSi roll rahvamuusika arendaja ja edendajana tuleb läbi mõelda. ERRSi roll rahvamuusikas peaks olema seotud pillipidude korraldamisega.
- ERRS ja KÜ ei peaks tegema oma tegevusi eraldi teistest organisatsioonidest, vaid keskseltside, Eesti Rahvakultuuri Keskuse, MAROde ja KOVide (rahva)kultuurispetsialistid ja kollektiivide juhendajad peaksid aeg-ajalt kokku saama, näiteks esinduskoguna, kus muresid kaardistada, ühiselt lahendusi otsida ja arutada, kes mida teha saab. Keskseltsid ei peaks kõiki küsimusi ja probleeme iseseisvalt lahendama.

Kuidas on toimunud mentorkoolituste süsteem ning kas ja milliseid muudatusi oleks vaja teha?

- Mentorkoolituste süsteem on osalistele tuttav, kuid arvamusi selle süsteemi kasulikkuse ja kättesaadavuse kohta on erinevaid.
- Maakondliku süsteemi puhul leiti, et see võiks senisel kujul edasi toimida. Maakonniti kasutatakse mentoreid aga väga erinevas mahu ja määras ning pigem siiski vähe, sest kui taotlus ka esitatakse, siis on keeruline mentorit keskustest kaugematesse piirkondadesse saada.
- Kohati arvatakse, et mentorsüsteemi kasutamist takistab ka valdkonna toimijate teatav isepäisus ning valdkonnas on keeruline aru saada koolituste ja enesetäiendamise vajadusest. Mõnevõrra mõjutab arvamust ka ajalooline kogemus maakondlikest laulu- ja tantsupidude niinimetatud ülevaatustest, mille käigus saadi vahel negatiivseid kogemusi. Oodatakse ka uusi mentoreid.
- Ka mentorkoolituste süsteemi tingimused mõjuvad takistavalt, sest koolituse toimumiseks on vaja teatavat arvu osalejaid, kuid maakonnas ei pruugi nii palju kollektiive ja juhendajaid üldse olla. Vajadus areneda on aga olemas. Samuti on juhendajate tase väga erinev ning mõned vajaksid hoopis individuaalsemat lähenemist.

- Mentorkoolituste süsteem toimib paremini koorimuusika valdkonnas ja on oluline eelkõige laulupeoprotsessis.
- Rahvamuusika valdkonnas peab mentorkoolitus toetama fokuseeritumalt rahvamuusikapidude ettevalmistamist: juhendajate koolitamist, sealhulgas kuulmise teel õpetamiseks. Oluline on vältida dubleerimist Viljandi Pärimusmuusika Keskusega.
- Mentorile ei maksta tema töö eest väärikat tasu, professionaalse täiendõppe tunni ülesehitust ei saa muuta, lisaks transpordikulu, suuresti on tegemist missioonitööga.
- Rahvatantsu valdkonnas tuleks senine mentorkoolituste süsteem ajakohastada ja ümber kujundada. Koolitusvajaduste süsteemi vaatab ERRS praegu üle tervikuna, kuna kogu valdkonnas on koolitusvajadus suur. ERRS sooviks enam pädevust ja paindlikkust hindamaks, millist koolitust on kuskil vaja.

Mis aitab kaasa keskseltsi edukale toimimisele?

- Rahvatantsul puuduvad suuresti omatulu teenimise võimalused ja see on probleem. Keeruline on tagada kultuuritöötaja miinimumpalka, inimesed töötavad mitme kollektiiviga, mis tingib läbipõlemise ohu.
- Valdkond on killustunud. Väga palju on organisatsioone eelkõige rahvatantsu ja rahvamuusika alal: Eesti Puhkpillimuusika Ühing, Eesti Folkloorinõukogu, Eesti Rahvatantsukeskus, naiste tantsupeo korraldusorganisatsioon, Viljandi Pärimusmuusika Keskus.
- Rahva- ja puhkpillimuusikat keskseltsid tugevalt ei esinda, valdkond ise ei tunne tugevat sidet keskseltsidega.
- Abi oleks näiteks ühtsest aastakalendrist, kus on ERKi sisestatud info, KOVide info, ERRSi ja KÜ uudiskirjad ning kontsertide ja kollektiivide esinemiste info.

Toetusmeetmed ning koostöö ERKi ja KuMiga

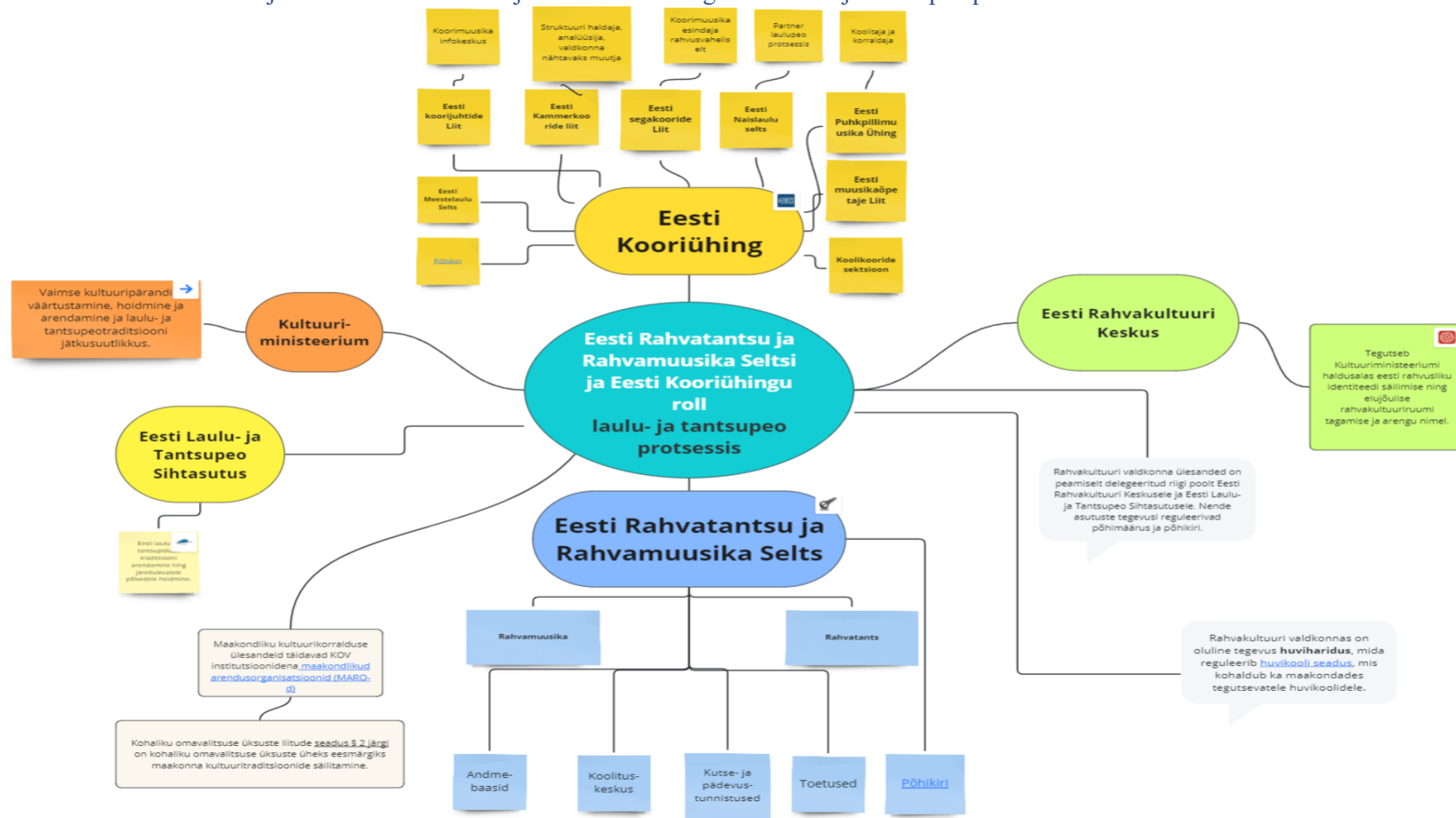
- Toetusmeetmeid, eelkõige laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhtide palgatoetusmeetdet, hinnatakse positiivselt. Kutsete taotlemise vajalikkus on üldiselt mõistetav.
- ERKi maakondlikud rahvakultuurispetsialistid on olulised ja vajalikud. Nende positsioon ja tähendus kohapealse kultuurielu edendamiseks on tähtis, sest see on seotud laiema kultuurielu kujundamisega, millest sõltub kogu piirkondlik kultuurielu. Toodi välja, et ERKi rahvakultuurispetsialistid juhivad kohalikku kultuurielu ning kui nad on valdkonnas autoriteetsed ja silmapaistvad, on kohalik kultuurielu elav ja hästi korraldatud.
- Koostöö ERKi ja KuMiga sujub keskseltsidel üldiselt hästi ning omavaheline usaldus on olemas. Keskseltsid ootaksid igas küsimuses siiski veel rohkem koostööd ja kaasamist. Muu hulgas tuleks keskseltse kaasata olulisi otsuseid tehes, et nad saaksid aru, miks ühte või teistmoodi otsustatakse.

Ettepanekud

Järgnevalt on intervjuude tulemustele tuginedes esitatud ettepanekud edasiseks tegevuseks koori- ja puhkpillimuusika ning rahvatantsu ja -muusika valdkonnas nende valdkondade tegevuse toetamiseks läbi keskseltside tegevuse toetamise.

- 1) Koostöös eri osapooltega tuleks enam lahti mõtestada, millised on keskseltside oodatavad tegevused, sealhulgas uued projektid ja arendustegevused oma valdkonnas, arvestades nii keskseltside liikmete kui ka riigi ootusi.
- 2) Uute lahenduste leidmiseks ja ühiste probleemidega tegelemiseks (mh regionaalse kaasatuse suurendamine, uudisloomingu konkursid või piirkondlikud tantsu- ja laulupäevad, ühine infokalender, ühiskondlik nähtavus, järelkasv) võiksid ERRS ja KÜ enam kaasata teisi valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, näiteks Eesti Rahvakultuuri Keskus, MAROde ja KOVide (rahva)kultuurispetsialistid, kollektiivide juhendajad.
- 3) Keskseltsid võiksid kehtestada selged põhimõtted oma arengukava eesmärkide ja mõõdikute täitmise seiramiseks ning avaldada tulemused igal aastal enda kodulehel.
- 4) Keskseltsidel tuleks rohkem analüüsida, sealhulgas kasutades asjakohast statistilist andmestikku, oma valdkonna olukorda, arvestades ka regionaalset vaadet, ning jagada tehtud analüüse ka maakondade kultuurivaldkonna esindajatega.
- 5) Keskseltsid peaksid läbi mõtlema oma tegevuse strateegilised suunad praeguste arengukavade kehtivuse lõppemisel ja uute koostamisel, sealhulgas selle, kuidas suhestuvad omavahel eri liiki kollektiividele mõeldud tegevused ja kuidas oma tegevusega avaldada regionaalselt enam mõju väljaspool suuri keskusi ning millised eesmärgid on tunnustustegevusel ja -meetmetel.
- 6) Keskseltsidel tuleks luua senisest tugevamad koostöö- ja partnerlussuhted kohalike omavalitsustega, et kaasata nii lisaressurssi ning suurendada oma mõjukust regionaalselt.
- 7) Kultuuriministerium peaks üle vaatama asjakohase toetusmeetme põhimõtted ja tingimused, kaasates eri osalisi, et hinnata neid lähtuvalt „Kultuur 2030“ eesmärkidest, sealhulgas regionaalselt kultuuris osalemise kättesaadavuse suurendamise alaeesmärgist. Toetusmeetme analüüsil tuleks kaasata ka Haridus- ja Teadusministerium ning Regionaal- ja Põllumajandusministerium.

Lisa 1. Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ja Eesti Kooriühingu roll laulu- ja tantsupeo protsessis⁸

⁸ Joonis on leitav ka aadressil https://miro.com/app/board/uXjVNXHZ5M=?share_link_id=552123042861

Lisa 2. Rahvakultuuri harrastajate statistika

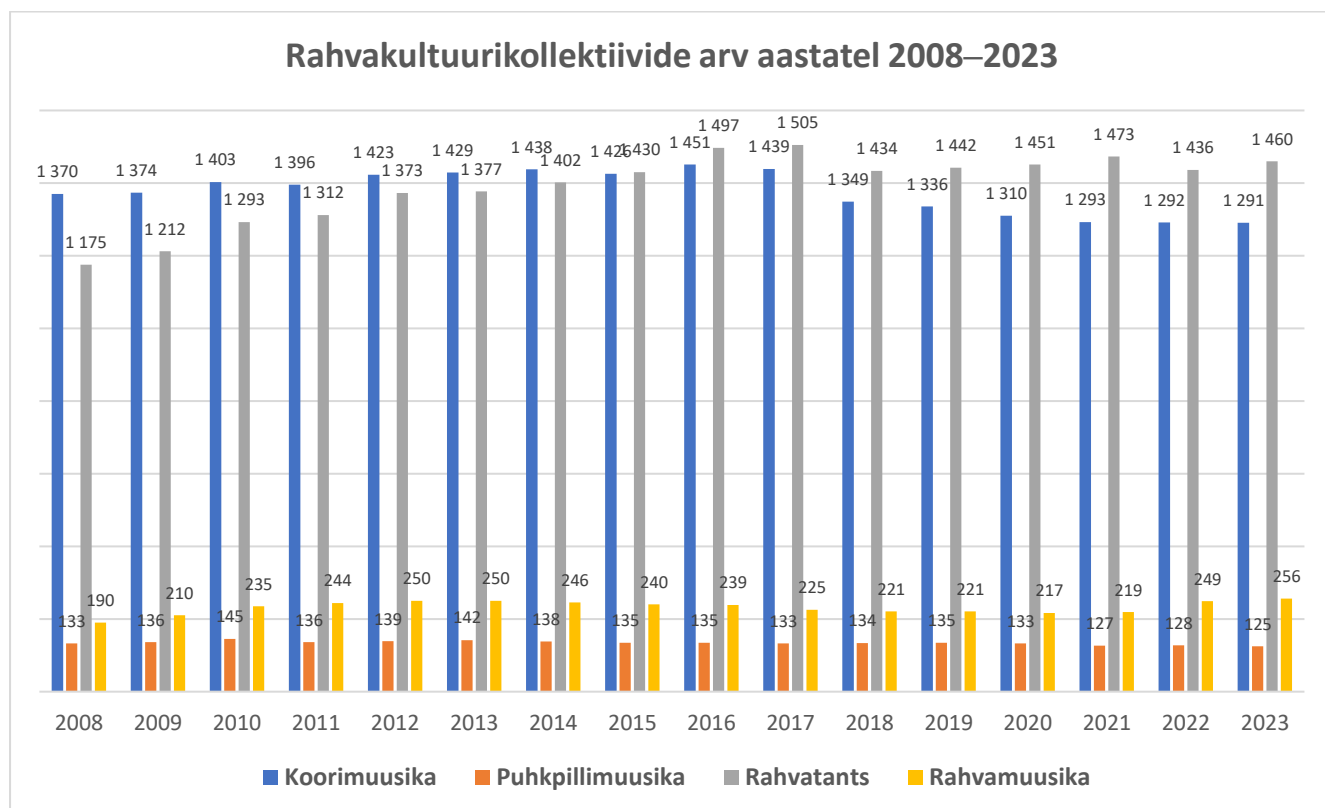
Rahvakultuuri kollektiivide statistika näitab, et kollektiivide arv on viimasel 16 aastal püsinud suhteliselt stabiilsena (joonis 1). Koorimuusikat harrastavaid kollektiive oli 2008. aastal 1370, nende arv kasvas igal aastal kuni 2016. aastani, mil oli koore kõige enam – 1451. Alates 2016. aastast on igal aastal kooride arv vähenenud, 2023. aastal oli 160 koori vähem kui 2016. aastal (1291 koori).

Rahvatantsukollektiivide arv on vaadeldava perioodi vältel igal aastal võrreldes varasema aastaga kasvanud (v.a 2017. ja 2022. aastal). Alates 2015. aastast on Statistikaameti andmetel rahvatantsukollektiive (1430) enam kui koorimuusikakollektiive. Kõige rohkem oli rahvatantsukollektiive 2017. aastal (1505) ja 2023. aastal (1460).

Rahvamuusikakollektiivide arv on võrreldes 2008. aastaga 2023. aastaks jõudsalt kasvanud – 66 kollektiivi võrra. Võrreldes teiste valdkondadega COVID-19 kriisist mõjutatud perioodil (aastatel 2020–2022) rahvamuusikakollektiivide arv suurenes.

Puhkpillimuusika kollektiivide arvus olulist muutust perioodil 2008–2023 täheldada ei saa. Puhkpillikollektiivide arv on jäänud 142 kollektiivi (2013. a) ja 125 kollektiivi vahele (2023. a).

Joonis 1. Rahvakultuurikollektiivide arv aastatel 2008–2023

Allikas: Statistikaamet, 2008–2022, [harrastuskollektiivid maakonna ja tegevusvaldkonna järgi](#) ja Eesti Rahvakultuuri Keskuse andmekogu, 2023.

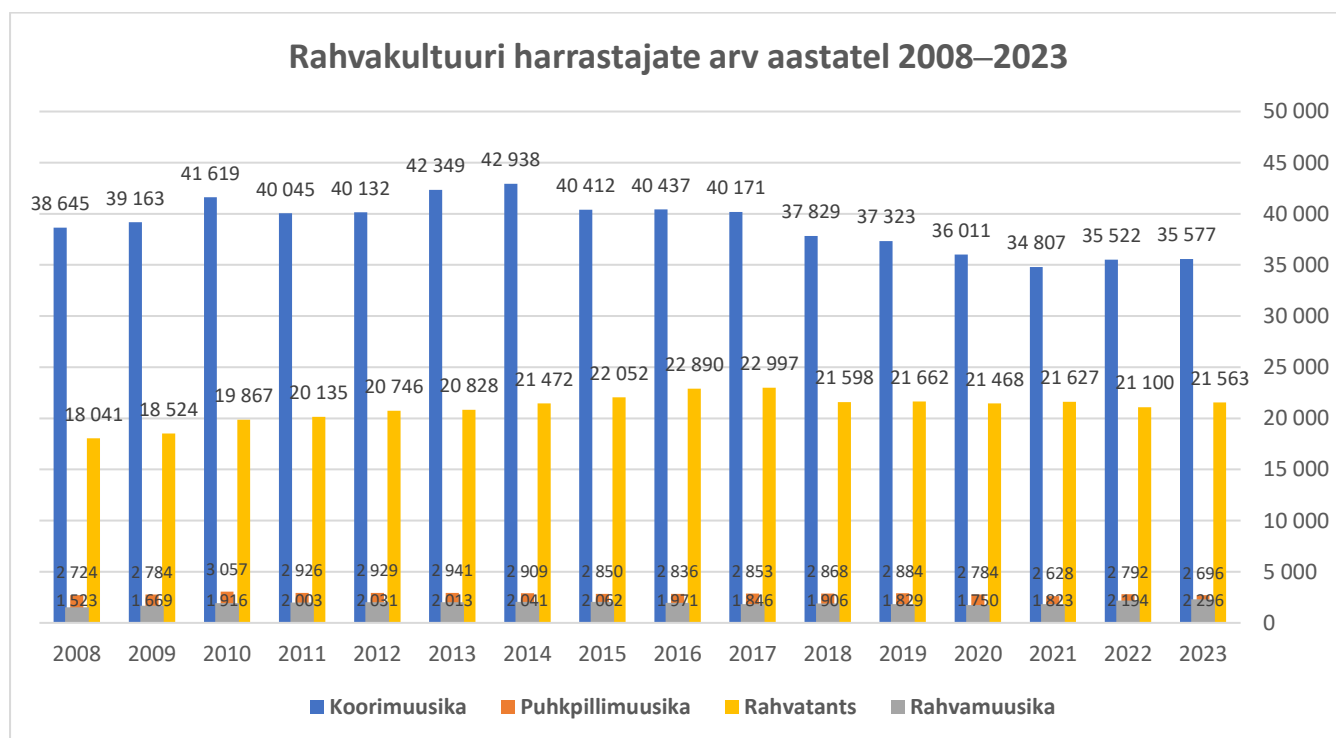
Kõige populaarsem rahvakultuurivaldkond Eestis on koorilaul (joonis 2). 16 aasta jooksul on siiski ka koorilauljate arvus toimunud mitu muutust. Suuremad koorilauljate arvu vähenemised võrreldes varasema aastaga kajastusid 2011., 2015., 2018. ja 2021. aasta statistikas. Kõige enam oli koorilaulu harrastajaid 2014. aastal, kui toimus XXVI laulupidu – 42 938. Kõige vähem kajastus statistikas koorilauljaid 2021. aastal – 34 807 –, kui osalejaid oli 8131 võrra vähem kui 2016. aastal. Alates 2022. aastast on koorilauljate arv hakanud kasvama, kuid on siiski 2252 võrra väiksem kui 2019. aastal.

Rahvatantsu harrastajate arv on püsinud stabiilsemana kui koorilauljate arv. Enim kajastus statistikas rahvatantsijaid 2016. ja 2017 aastal – ligi 23 000. Kõige vähem oli statistika kohaselt rahvatantsu harrastajaid 2008. aastal (18 041). Alates 2022. aastast on rahvatantsu harrastajate arv hakanud suurenema, kuid on jäänud veel veidi väiksemaks kui COVID-19 kriisi eelsel ajal.

Puhkpillimuusikat harrastavate inimeste arv on olnud stabiilne, keskmiselt on Eestis 2800 puhkpillimuusika harrastajat. Kõige enam oli puhkpillimuusika harrastajaid 2011. aastal (3057) ja kõige vähem 2021. aastal (2628), alates 2023. aastast on puhkpillimängijate osakaal taas tõusuteel.

Rahvamuusikute arv on samuti suhteliselt stabiilne, keskmiselt on Eestis 1900 rahvamuusikut. Võrreldes 2008. aastaga (1523 rahvamuusikut) on rahvamuusikute arv kasvamas: 2023. aasta andmetel oli rahvamuusikuid 2296.

Joonis 2. Rahvakultuuri harrastajate arv aastatel 2008–2023

Allikas: Statistikaamet, 2008–2022, [rahvakultuuri harrastajad maakonna ja tegevusvaldkonna järgi](#) ja Eesti Rahvakultuuri Keskuse andmekogu, 2023.

Lisa 3. Intervjuude küsimustik

- 1) Kuidas te hindate, milline on Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ja Eesti Kooriühingu valdkonnasisene positsioon ja kuvand käesoleval ajal?
- 2) Kuidas on teie hinnangul Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu roll ja ülesanded alates 1990ndatest muutunud? Kui te ei oska nii pikka perioodi hinnata, siis alates ajast, kui olete KÜ või ERRSi tegevusega kokku puutunud?
- 3) Millised muutused on teie hinnangul Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu toimimises ja juhtimises viimasel viiel aastal (alates 2018) toimunud, näiteks arvestades tööde ja tegevuste korraldust (mh valdkondlike infokeskustena, koolituste korraldajana, valdkondade arendamisel ja kujundamisel) ja keskseltside rahastust?
- 4) Millisena näete teie keskseltside – Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu – tegevuse eesmärgi koorimuusika ning rahvatantsu ja rahvamuusika arendajatena Eestis?
- 5) Milles seisneb Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu valdkondlik arendustegevus?
- 6) Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu tegevuse üks eesmärk on arendada valdkondi tervikuna. Kuidas see näib väljastpoolt pärit vaatlejale, kas nad täidavad oma funktsiooni ja arendavad valdkondi tervikuna?
- 7) Millised võiksid teie hinnangul olla põhilised arengusuunad ja tegevused Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsil ning Eesti Kooriühingul järgneval 3–5 aastal, kui neid on võimalik välja tuua?
- 8) 2021. aastal võeti vastu uus kultuurivaldkonna arengukava järgmiseks kümneks aastaks. Kas olete sellest dokumendist kuulnud? Milliste tegevustega keskseltsid teie hinnangul arengukava „Kultuur 2030“ täitmisel panustavad?
- 9) Kuidas hindaksite, milline on Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu panus laulu- ja tantsupeoliikumisse?
- 10) Milliseks te hindate Eesti Rahvakultuuri Keskuse rolli Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu tegevuses? Milles võiks olla ERKi roll, et toetada keskseltside kui arenduskeskuste tegevust? Milliseid arendusi ja muudatusi on tulevikus vaja seoses panustamisega laulu- ja tantsupeoliikumisse?
- 11) Milline on Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ja (või) Eesti Kooriühingu tegevuse regionaalne mõõde? Kuidas toimub koostöö suuremates linnades ja maakondade tasandil seoses laulu- ja tantsupeoliikumisega, kuidas toimub maakondades ja KOVide tasandil koostöö üldhariduskoolidega, eri sihtrühmades tegutsevate piirkondlike organisatsioonide või seltside ja kollektiividega?
- 12) Milline peaks olema ERKi ja Kultuuriministeeriumi roll Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu arendustegevuste toetamisel?

13) Kuidas te hindate, milline roll on teie hinnangul erinevatel toetusmeetmetel koorimuusika ning rahvatantsu ja rahvamuusika arengus? Eelkõige laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetusel (al 2021) ning laulu- ja tantsupeoliikumise tegevustoetuste programmil.

14) Mis aitaks teie hinnangul kaasa Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu edukale toimimisele, et muuta tegevused paremaks ja efektiivsemaks?

15) Oleme jõudnud intervjuu lõppu. Kas teil on veel mõtteid, mida oleksite tahtnud varem lisada, kuid ei avanenud võimalust, või on midagi, mille kohta ma ei ole osanud ehk küsida, kuid mida on Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ning Eesti Kooriühingu arendusvõimekuse analüüsimisel oluline teada ja mõista?